

ג'וינט-מכון ברוקדייל

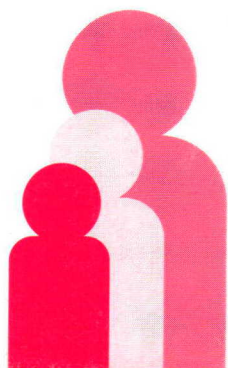
לגרונטולוגיה והתפתחות אדם וחברה

אומדני צרכים לשירותים בקרב
הקשישים בישראל לפי אזור גיאוגרפי:
2005-1994

שמואל באר

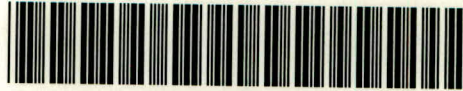
ס ד ר ת ת ד פ י ס י ם

BR-R-113-96

אומדני צרכים לשרותים בקרב הקשישי

באר, שמואל

0033416001002

ג'וינט-מכון ברוקדייל מהו?

מרכז ארצי למחקר בתחומי הזיקנה, התפתחות האדם ורווחה חברתית בישראל, שהוקם ב-1974.

ארגון עצמאי ללא כוונת רווח, הפועל בשיתוף עם הג'וינט העולמי (AJJDC) וממשלת ישראל.

צוות של אנשי מקצוע המקדישים עצמם למחקר יישומי בסוגיות חברתיות בעלות קדימות עליונה בסדר היום הלאומי.

קבוצת חשיבה שנטלה על עצמה מחויבות לסייע לקובעי המדיניות ולספקי השירותים בתכנון וביישום תכניות רווחה.

המחקר במכון מתבסס על גישה בין-תחומית. במכון חמש יחידות עיקריות:

- ♦ זיקנה
- ♦ מדיניות בריאות
- ♦ קליטת עלייה
- ♦ מוגבלות
- ♦ המרכז לילדים ולנוער

BR-R-113-96

0033416 001 002

**אומדני צרכים לשירותים בקרב הקשישים בישראל
לפי אזור גיאוגרפי: 2005-1994**

שמואל באר

תדפיס מתוך: אשל: תוכנית החומש 2000-1996,
1996, עמ' 59-92

ג'זינט-מכון ברוקדייל לגרונטולוגיה
והתפתחות אדם וחברה
ת"ד 13087
ירושלים 91130

טלפון: 02-6557400
פקס: 02-5612391

תקציר

מאמר זה נכתב במסגרת הכנת תכנית החומש של אשל (האגודה לתכנון ולפיתוח שירותים למען הזקן בישראל) לשנים 1996-2000. הנתונים המופיעים במאמר היוו את אחת התשומות החשובות לתכנית החומש, וכמו כן הם משמשים בסיס להכנת תכניות לאומיות ואזוריות בתחום השירותים הקהילתיים והמוסדיים לקשישים.

המאמר הוכן במרכז המידע של ג'וינט-מכון ברוקדייל הפועל בשותפות עם ג'וינט-ישראל ואשל. במסגרת המרכז נאספים בצורה שיטתית נתונים דמוגרפיים על האוכלוסייה בישראל ועל שירותים נבחרים לקשישים, במישור הארצי, האזורי והמקומי.

המאמר מציג תחזיות לגבי היקף המוגבלות ולגבי הצורך בשירותים בקרב הקשישים, וזאת על סמך מודלים שנבנו במכון. מודלים אלה מתרגמים את המאפיינים הדמוגרפיים של האוכלוסייה הקשישה בזמן נתון, לנתונים כמותיים המתייחסים להיקף המוגבלות ולצורך בשירותים של אוכלוסייה זו. שירותים אלה כוללים: טיפול בית, מוסדות לטיפול ממושך, דיור מוגן ומרכזי יום.

מקורות הנתונים המשמשים בסיס למאמר הם הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (נתונים דמוגרפיים), אשל, משרד הבריאות, משרד העבודה והרווחה, המוסד לביטוח לאומי וכן סקרים ומחקרים שונים המתבצעים בג'וינט-מכון ברוקדייל.

המאמר מתייחס גם לשלש קבוצות המרכיבות את אוכלוסיית הקשישים: היהודים הותיקים, עולי בריה"מ לשעבר והלא-יהודים, שלכל אחת מהן דפוסים שונים של מוגבלות וצריכת שירותים.

בסוף 1994 חיו בארץ 520,000 קשישים שהיוו 9.5% מהאוכלוסייה הכללית. מתוכם, 78,000 הינם עולים מבריה"מ לשעבר ו-25,000 הם לא-יהודים. עד לשנת 2005 צפויה האוכלוסייה הקשישה למנות 648,000 נפש, כאשר פירוש הדבר גידול של 25% בתקופה 1994-2005. בשנת 2005 יהוו בני ה-75 ומעלה 45% מכלל הקשישים והם ימנו קרוב ל-300,000 איש.

מהממצאים עולה, כי מספר הקשישים המוגבלים בפעילויות היומיום בסוף 1994 היה 68,000 איש. עד לשנת 2005 צפוי מספרם להגיע ל-101,000 איש. פירוש הדבר הוא, ששיעור הגידול של אוכלוסיית הקשישים המוגבלים הינו כפול משיעור הגידול של כלל אוכלוסיית הקשישים (48% ו-25% בהתאמה). באזורים הפריפריאליים של הארץ (מחוזות הצפון והדרום) צפוי שיעור גידול גבוה במיוחד, אשר יגיע קרוב ל-70%.

בסוף 1994 פעלו בארץ קרוב ל-23,200 מיטות לטיפול ממושך ב-280 מוסדות. שבעים ואחד אחוזים מהמיטות מיועדות לקשישים מוגבלים ו-29% לקשישים עצמאיים. בהתחשב בשינויים הדמוגרפיים הצפויים בשנים הבאות ואם יישמרו שיעורי המיסוד של שנת 1994, אזי עד שנת 2005 צפוי ביקוש לעוד 7,900 מיטות לטיפול ממושך לקשישים מוגבלים.

בסוף 1994, פעלו בארץ 90 תכניות דיור מוגן שבהן היו 9,000 יחידות דיור, המיועדים לאוכלוסייה העצמאית. המערכת הציבורית מתכננת בנייתן של 6,000 יחידות דיור נוספות בשנים הקרובות, וזאת עקב הביקוש הרב שקיים לפתרונות אלו מצד העולים הקשישים.

שירות נוסף לקשישים שנבדק במאמר הוא שירות מרכזי היום. בסוף 1994 פעלו בארץ כ-120 מרכזים שבהם בקרו כ-7,450 קשישים. כמחצית ממספר המבקרים זכאים לקבלת השירות מטעם חוק ביטוח סיעוד המופעל על ידי המוסד לביטוח לאומי. עד סוף שנת 1997 צפויה הקמתם של כשלושים מרכזי יום חדשים, כך שבסך הכל יבקרו באותה שנה כ-10,800 קשישים במרכזי היום. על מנת שבשנת 2005 יישמר שיעור המבקרים במרכזים הצפוי בשנת 1997 בקרב כלל הקשישים, יהיה צורך להגדיל את מספרם ב-2,000 קשישים נוספים בתקופה 1997-2000, ובמספר גבוה יותר אם לוקחים כבסיס את השיעור ביחס לאוכלוסייה המוגבלת.

ההתמודדות עם ההשלכות הנובעות מהשינויים הדמוגרפיים מעמידות אתגר מרכזי בפני מתכנני השירותים בשנים הבאות.

דברי תודה

לעבודה זו שותפים אנשים מגופים שונים אשר סיפקו לנו נתונים שהוו את הבסיס למאמר. ללא שיתוף הפעולה והתשומה שקבלנו מהם לא היתה עבודה זו יוצאת לאור. חובה נעימה היא להודות לאותם גופים, ובמיוחד לאנשים הבאים: דבורה שלו ודורית טל מהלשכה המרכזית לסטטיסטיקה; פאני יוז ופטר לודריקס מהשירות לזקן במשרד העבודה והרווחה; אתי מרקוביץ מהאגף למחלות ממושכות במשרד הבריאות; יורם לוטן ושלוש פאריינטה ממנהל רפואה במשרד הבריאות; נעמי קרן ממאגר המידע של גוינט-ישראל; דוד כהן, יעקב קבילו ואלי שלו מאשל.

תודה מיוחדת לחיים פקטור מגוינט-ישראל על התמיכה והייעוץ בכל שלבי הכנת הדוח.

ולבסוף, ברכת תודה לעמיתי מהמכון - ג'ני ברודסקי, ג'ק חביב, חנה פרימק וגדי מזרחי על הערותיהם המועילות, לג'ני רוזנפלד על עריכת המאמר ולאילנה שיזגל על הדפסת הלוחות.

מבוא

בתזכיר זה מובאים אומדנים אזוריים מעודכנים של הצרכים לשירותים בקרב הקשישים בישראל בעשור הקרוב.¹ אומדנים אלה מבוססים על תחזיות ארציות של האוכלוסייה בישראל שפורסמו בינואר 1995 על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (הלמ"ס), ועל מקורות נוספים.

התחזיות מבוססות על ההנחה שבשנים 1994-2003 יגיעו לישראל בסך הכל 300,000 עולים מברית המועצות לשעבר - 200,000 בחמש השנים הראשונות (1994-1998) ו-100,000 בחמש השנים שאחר-כך (1999-2003). בנוסף לכך צפויים, על פי הנחת התחזיות, להגיע 100,000 עולים מארצות אחרות, כך שבסך הכל מדובר על היקף של 400,000 עולים בתקופה 1994-2003.

האוכלוסייה

(א) המצב ב-1994

אוכלוסיית ישראל מנתה בסוף שנת 1994 5.47 מיליון נפש מהם כ-520 אלף קשישים (בני +65), שהיוו 9.5% מכלל התושבים (לוח 1). לצורך הניתוח האזורי אנו משתמשים בחלוקה המקובלת של משרד הפנים והלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ולפיה הארץ מחולקת למחוזות הבאים:² ירושלים, הצפון, חיפה, המרכז, תל אביב והדרום. משקלם של הקשישים באוכלוסייה אינו אחיד בין אזורי הארץ. בעוד שבמחוז חיפה ובמחוז תל אביב שיעור הקשישים גבוה (12%-14% בהתאמה) הרי בשאר האזורים שיעור זה מגיע ל-7.5% בממוצע. כמחצית מהקשישים (52%) גרים באזור מרכז הארץ (מחוזות המרכז ותל אביב), 17% גרים במחוז חיפה, וכ-10% בכל אחד ממחוזות ירושלים, הצפון והדרום.

בהתאם לנתונים המתקבלים מהלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ניתן לחלק את אוכלוסיית הקשישים לשלוש קבוצות, שלכל אחת מהן דפוסים שונים של התנהגות וצריכת שירותים: (א) היהודים הוותיקים, הכוללים את העולים מכל הארצות פרט לעולים מבריה"מ לשעבר שעלו מאז שנת 1990; (ב) העולים מבריה"מ לשעבר שעלו מאז 1990; ו-(ג) הלא-יהודים. הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה כוללת באוכלוסייה הלא-יהודית גם את העולים הנוצרים מבריה"מ לשעבר, שחלקם באוכלוסיית העולים נאמד ב-8.5% בסוף 1994. לצורך תזכיר זה כללנו את העולים הנוצרים מבריה"מ לשעבר באוכלוסייה היהודית, כיוון שסביר להניח שדפוסי ההתנהגות שלהם דומים יותר לדפוסים של העולים היהודים מאשר לדפוסי ההתנהגות של האוכלוסייה הלא-יהודית הוותיקה בארץ.

1 הנתונים במסמך זה מבוססים על אומדני האוכלוסייה הרשמיים של הלמ"ס לסוף 1994 ועל מידע מעודכן שנאסף בחודשים האחרונים לגבי השירותים השונים לקשישים. מסיבה זו ישנם הבדלים בין הנתונים המופיעים במסמך הנוכחי לבין הנתונים שפורסמו במרץ 1995 בתזכיר: "Estimates of Service Needs among Elderly Israelis: 1990-2005" ובגרסתו העברית מיולי 1995, אשר מתבססים על אומדנים ארעיים של האוכלוסייה ועל מידע פחות מעודכן לגבי השירותים לקשישים.

2 בגלל המספרים הקטנים נכללו אזורי יו"ש ועזה במחוז המרכז.

נכון לסוף 1994, 95% מהקשישים בארץ הינם יהודים (495 אלף) ו-5% הינם לא-יהודים (25 אלף) (לוח 2). העולים הקשישים מבריה"מ לשעבר מהווים 16% מאוכלוסיית הקשישים היהודים ומספרם מגיע ל-78 אלף נפש בקירוב. בבדיקת הנושא לפי אזור, עולה כי הקשישים הלא-יהודים מتركזים בעיקר במחוז הצפון (שם הם מהווים 23% מהקשישים) ובמחוז ירושלים (13% מקשישי המחוז). הקשישים העולים מבריה"מ לשעבר נוטים יותר מאשר הקשישים הוותיקים להתגורר באזורי הפריפריה, דהיינו במחוזות הצפון והדרום, שם הם מהווים כרבע מאוכלוסיית הקשישים היהודים. לעומת זאת במחוז תל אביב שיעור העולים נמוך יחסית ומגיע ל-9% מכלל היהודים. במחוזות חיפה והמרכז שיעור העולים דומה לשיעור הארצי (17%) ובמחוז ירושלים שיעור זה נמוך במעט מהשיעור הארצי (12%).

(ב) תחזית לשנים 2000 ו-2005

מכיוון שהלשכה המרכזית לסטטיסטיקה אינה עורכת תחזיות אזוריות של האוכלוסייה בארץ, נאלצנו להכין תחזית כזו תוך שימוש במקורות שונים. לגבי האוכלוסייה היהודית הוותיקה השתמשנו בתחזיות אזוריות שהוכנו עבור מכון ברוקדייל בשנת 1987 על ידי חוקרי החוג לדמוגרפיה באוניברסיטה העברית, על בסיס מיפקד האוכלוסין והדיוור משנת 1983. לגבי אוכלוסיית העולים החדשים מבריה"מ לשעבר וכן לגבי האוכלוסייה הלא-יהודית, הנחנו שהתפלגות האוכלוסייה שלהם בין אזורי הארץ בשנות התחזית תהיה זהה להתפלגות זו בסוף השנים 1993 ו-1994 בהתאמה. בסופו של תהליך בניית התחזיות האזוריות הן הותאמו לתחזית הארצית שפורסמה על ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בינואר 1995.

מהתחזית עולה כי בין שנת 1994 לשנת 2005 צפוי גידול של 25% במספר הקשישים בארץ - מ-520 אלף בסוף 1994 ל-648 אלף בסוף 2005, דהיינו גידול מספרי של כ-128 אלף איש ב-11 שנה (לוח 3). שיעורי גידול גבוהים של כ-40% צפויים במחוזות הדרום והצפון, שבשנת 1994 מאופיינים על ידי אחוז נמוך יחסית של קשישים. תופעה הפוכה צפויה במחוזות חיפה ותל אביב שבהם יהיו שיעורי גידול נמוכים יחסית של אוכלוסיית הקשישים (כ-17%) כאשר ב-1994 נמצאו שם שיעורים גבוהים יחסית של קשישים באוכלוסייה הכללית.

שיעורי הגידול החזויים לתקופה 1994-2005 אינם זהים בקרב קבוצות שונות באוכלוסיית הקשישים בישראל. צפוי ששיעור הגידול של הלא-יהודים יהיה פי 4.7 מזה של היהודים: 98%-21% בהתאמה. כתוצאה מכך יעלה שיעורם בכלל האוכלוסייה הקשישה מ-5% ב-1994 ל-8% ב-2005. גם שיעור הגידול הצפוי של העולים הקשישים מברית-המועצות לשעבר הוא גבוה (72%) והם יהיו 22% מהאוכלוסייה הקשישה היהודית ב-2005, בהשוואה ל-16% ב-1994 (לוח 4).

בעשור הבא תהווה האוכלוסייה הקשישה 10% מסך כל האוכלוסייה בישראל: 11%-12% בקרב היהודים ו-3%-4% בקרב הלא-יהודים. שיעור גבוה יחסית (15%-19%) מבין העולים מברית-המועצות לשעבר בשנים 1994-2005 יהיו קשישים.

שיעור הגידול החזוי לקבוצות גיל שונות בקרב הקשישים בשנים 1994-2005 אינו אחיד: שיעור הגידול של הישישים (גילאי 75+) יהיה פי ארבעה מאשר זה של "קשישים צעירים" (גילאי 65-74) - 45% ו-11% בהתאמה. ב-2005 יהיו הישישים 45% מהאוכלוסייה הקשישה וימנו כמעט 300,000 איש (לוח 5). כמו לגבי כלל הקשישים, שיעורי הגידול של בני 75+ גבוהים במיוחד באזורי הפריפריה: הצפון והדרום (59% ו-75% בהתאמה). כמחצית מבני 75+ יהיו בני 80+ (156,000 איש). הנשים יהיו 58% מכלל אוכלוסיית הקשישים בעשור הקרוב. ההבדלים בשיעור הנשים בין אזורי הארץ אינם משמעותיים.

שיעורי מוגבלות

לפי אומדנים שהוכנו על-ידי ג'וינט-מכון ברוקדייל, ב-1994 היו בישראל כ-68 אלף קשישים המוגבלים מבחינה פיזית, כלומר, קשישים המוגבלים בפעילות אחת לפחות מבין הפעילויות של חיי היומיום (ADL): אכילה, רחצה ולבישת בגדים. קשישים אלה היוו 13% מכלל הקשישים בארץ. כרבע מאוכלוסיית המוגבלים שהתה במוסדות לטיפול ממושך (כ-16,500 איש) ושלושה רבעים (51,600 איש) גרה בקהילה. מספר הקשישים המוגבלים בקהילה היווה כ-10.5% מכלל האוכלוסייה הקשישה המתגוררת בקהילה (לוח 6).

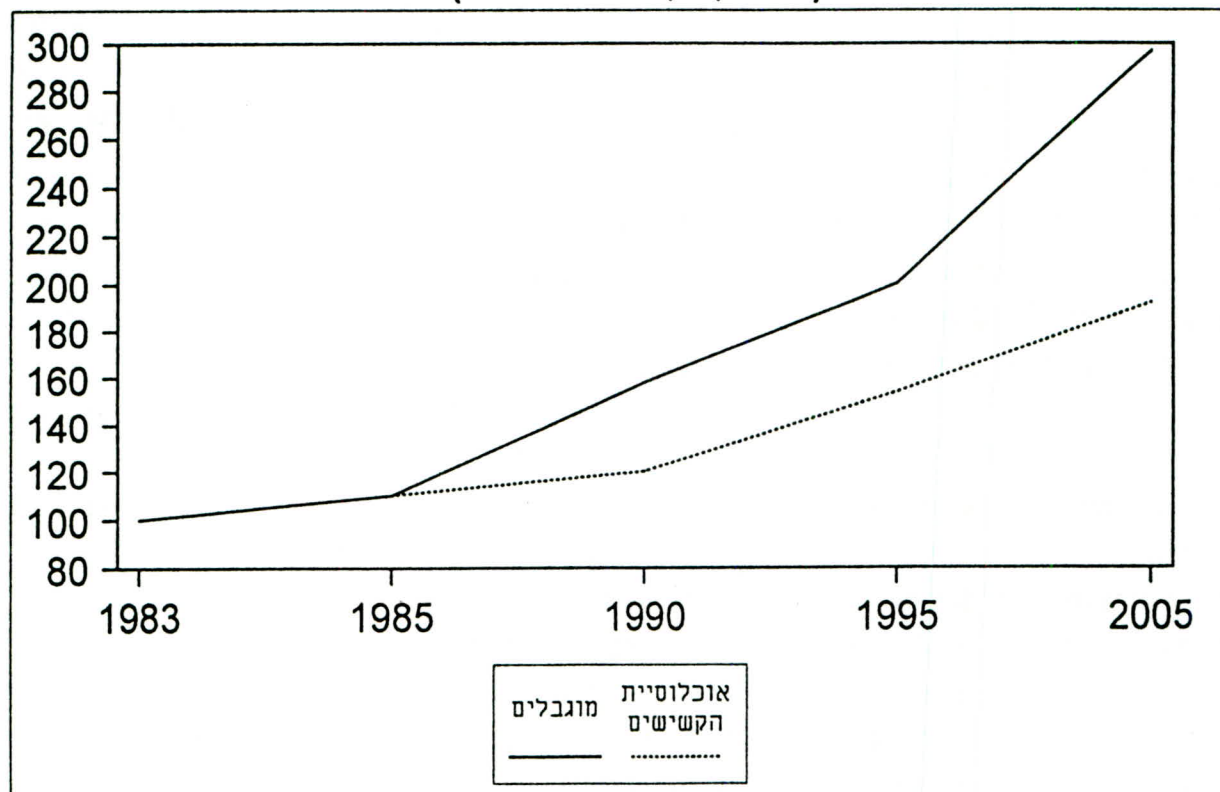
בשנים 2000 ו-2005 צפוי מספר הקשישים המוגבלים לעלות ל-85 אלף ו-101 אלף בהתאמה. פירוש הדבר גידול של 48% בתקופה 1994-2005, דהיינו שיעור גידול הכפול מזה של כלל האוכלוסייה הקשישה (העומד על 25%). מגמה זו, של קצב גידול מהיר יחסית של האוכלוסייה המוגבלת, אינה חדשה, ואנו עדים לה כבר משנת 1985. עם זאת, בעשור הקרוב היא תצבור תאוצה וצפוי גידול מהיר עוד יותר במספר הקשישים המוגבלים (תרשים 1). ב-2005 יהיו הקשישים המוגבלים קרוב ל-16% מכלל האוכלוסייה הקשישה. מספר הקשישים המוגבלים בקהילה החזוי לשנה זו מגיע ל-78 אלף והם יהיו קרוב ל-13% מהקשישים הגרים בקהילה (לוח 6). מחוזות הדרום והצפון בולטים בשיעורי גידול גבוהים של האוכלוסייה המוגבלת, בעוד שמחוז תל אביב מאופיין בשיעור גידול נמוך של אוכלוסייה זו.

שיעורי המוגבלות בקהילה משתנים בין קבוצות האוכלוסייה השונות: 9%-10% מקרב הקשישים היהודים הוותיקים הינם מוגבלים ב-1994, בהשוואה ל-13% בקרב הקשישים העולים מברית המועצות לשעבר וכ-22% מהקשישים הלא-יהודים (לוח 7).

ממד נוסף של המוגבלות מתייחס לקשיים בביצוע פעילויות משק-בית כגון ניקיון, בישול, כביסה ועריכת קניות (פעילויות אינסטרומנטליות של חיי יומיום - IADL). ב-1994 כ-200,000 קשישים בקהילה היו מוגבלים ב-IADL, והיוו 40% מהקשישים החיים בקהילה (לוח 8). לפי התחזיות, עד שנת 2005 צפוי מספר הקשישים המוגבלים בתחום משק הבית להגיע ל-262 אלף נפש - גידול של 30%. בנושא של המוגבלות בביצוע פעילויות משק בית ההבדלים בין הקבוצות המרכיבות את אוכלוסיית הקשישים אינם משמעותיים. שיעורי המוגבלות בקרב הקשישים הלא-יהודים גבוהים במעט מהשיעורים בקרב הקשישים היהודים.

תרשים 1:

שיעור גידול אוכלוסיית המוגבלים, 2005-1983 (אינדקס, 1983 = 100)

מקור: ג'וינט-מכון ברוקדייל - מרכז מידע ארצי

הצורך בשירותים

שירותי טיפול בית

בסוף שנת 1994 קיבלו כ-55,000 איש קיצבאות מהמוסד לביטוח לאומי במסגרת חוק ביטוח סיעוד. האוכלוסייה הזכאית לקבל שירותים במסגרת זו כוללת נשים בנות 60+ וגברים בני 65+ הגרים בקהילה והינם מוגבלים פיזית וזקוקים לעזרה יומיומית, או הסובלים מתשישות נפש והזקוקים להשגחה כתוצאה מכך. כ-80% מאנשים אלה היו זכאים לקיצבה הרגילה שהיא שוות-ערך לעשר שעות עזרה לשבוע בעוד 20% היו זכאים לקיצבה המוגדלת שהיא שוות-ערך ל-15 שעות עזרה בשבוע. יותר ממחצית הקשישים הזכאים לעזרה זו קיבלו אותה באמצעות חברות פרטיות בעוד המחצית השנייה קיבלו את העזרה באמצעות ארגונים ציבוריים.

בעקבות העלייה המהירה במספר הקשישים המוגבלים החזויה לעשור הקרוב, צפוי שמספר מקבלי חוק סיעוד יעלה ל-83,000 קשישים עד 2005.

מוסדות לטיפול ממושך

בסוף שנת 1994 היו בישראל 23,160 מיטות בכ-280 מוסדות לטיפול ממושך (בתי אבות ובתי חולים לחולים כרוניים), כלומר 47 מיטות לכל אלף קשישים יהודים באוכלוסייה (לוח 10). עשרים ותשע אחוזים ממיטות אלה (6,670) מיועדות לעצמאים, 25% (5,790) לתשושים, 39% (8,990) לסיעודים ו-7% (1,710) לתשושי נפש. קרוב ל-60% מהמיטות בארץ נמצאות במוסדות במרכז הארץ (מחוז המרכז ומחוז תל אביב).

שיעור המיטות אינו אחיד בין אזורי הארץ. שיעורים גבוהים של מיטות ישנם במחוז ירושלים ובמחוז המרכז (67 לאלף) לעומת שיעור נמוך במיוחד במחוז הדרום (14 לאלף). בשאר האזורים שיעור המיטות דומה לשיעור הכלל ארצי (47 לאלף).

ארבעים אחוזים מהמיטות משתייכות למגזר הפרטי (הפועל למטרות רווח). שיעור דומה (39%) משתייכות למגזר ההתנדבותי; ושאר המיטות שייכות למגזר הממשלתי (10%) או למוסדות שנבנו על-ידי ג'וינט-אשל (10%). גודלו היחסי של הסקטור הפרטי משתנה בהתאם לאזור: במחוז המרכז כמחצית מהמיטות משתייכות לסקטור הפרטי בעוד שבמחוז הדרום שיעור המיטות הפרטיות עומד על 11% בלבד (לוח 11).

הצורך בשירותים מוסדיים נאמד על פי דפוסי המיסוד לפי גיל, מין, מוצא ואזור המוסד בשנת 1994. מספר המיטות הנדרש כדי לענות על הצרכים החזויים בעשור הקרוב חושב לפי מספר הקשישים הצפויים להיכנס למוסדות, בתוספת 10%. תוספת זו מכוונת לענות הן על אי-תפוסה חיכוכית והן על שיעורי המיסוד של מבוגרים שגילם פחות מ-65 שנים במוסדות לקשישים. ההנחה היא שבשנות התחזית לא יהיו שינויים בשיעור ההמתנה למיסוד ביחס למספר המיטות לטיפול ממושך. במידה ורשימות ההמתנה תגדלנה מעבר לגידול של המערכת המוסדית, צפוי שהצורך במיטות יגדל בהתאם.

חושבו שתי חלופות לגבי שיעור המיסוד בקרב הקשישים העולים מברית-המועצות לשעבר: (א) מחצית משיעור המיסוד של הקשישים היהודים הוותיקים; (ב) שיעור מיסוד זהה לשיעור המיסוד של הקשישים הוותיקים.

אם נניח כבסיס לחישוב הצורך העתידי ששיעור המיסוד של העולים מבריה"מ לשעבר יגיע למחצית משיעור המיסוד של האוכלוסייה הותיקה, אזי צפוי שעד שנת 2000 יהיה צורך ב-21,190 מיטות למוגבלים (תשושים, סיעודיים ותשושי נפש) ועד שנת 2005 ב-24,400 מיטות למוגבלים (לוחות 12 ו-13). פירוש הדבר, שיהיה צורך בעוד 4,700 ו-7,900 מיטות לאוכלוסייה המוגבלת עד שנת 2000 ו-2005 בהתאמה, בנוסף למצאי המיטות של סוף 1994 (לוח 14). התכנית הממלכתית לבניית מיטות לקשישים מוגבלים במגזר הציבורי תכסה 2,650 מהמיטות הנדרשות. יצוין כי המיטות לקשישים מוגבלים מהוות 74% מכלל המיטות המופיעות בתחזית, כאשר שאר המיטות מיועדות לקשישים עצמאיים.

במידה ששיעור המיסוד של העולים מבריה"מ לשעבר יגיע לשיעור המיסוד של אוכלוסיית הוותיקים, אזי הצורך הנוסף הצפוי בשנים 2000 ו-2005 יהיה של 2,260 ו-3,080 מיטות למוגבלים בהתאמה, מעבר לצורך הנובע מההנחה ששיעור המיסוד של העולים הוא מחצית מזה של הוותיקים (לוחות 15-17).

תרחיש נוסף שעשוי להוצר הוא שבעקבות חוק ביטוח בריאות ממלכתי ורפורמות נוספות, יחול גידול מסויים בשיעור הקשישים הפונים למיסוד. כדי לאמוד את ההשלכות של הגידול האפשרי הנובע מכך, בדקנו מה היה קורה אילו שיעור המיסוד (הביקוש) היה גדל, ב-10% לדוגמא, מעבר לשיעורי המיסוד הנוכחיים. כתוצאה, קיבלנו שמספר המיטות הנוספות למוגבלים שתידרשנה בשנים 2000 ו-2005 יהיה 2,120 ו-2,440 מיטות בהתאמה, מעבר לצורך הנובע משיעורי המיסוד הקיימים היום ומההנחה לעיל ששיעור המיסוד של העולים יגיע למחצית מזה של האוכלוסייה הוותיקה (לוח 18).

דיון מוגן

בסוף שנת 1994 היו בישראל 90 תכניות דיון מוגן לקשישים ובהם כ-9,000 יחידות דיון (לוח 19). פירוש הדבר 18 יחידות דיון לכל אלף קשישים באוכלוסייה. שיעור זה שונה מאזור לאזור, כאשר במחוז ירושלים שיעור יחידות הדיון הינו כפול מהשיעור הארצי (35 לאלף) ולעומתו במחוז הצפון שיעור נמוך במיוחד של יחידות דיון מוגן (5 לאלף). בשאר האזורים היצע הדיון המוגן נע סביב השיעור הארצי.

כאן המקום לציין כי ההיצע בפועל של יחידות הדיון המוגן גבוה יותר מהמספרים לעיל, וזאת עקב העובדה שבחלק מיחידות הדיון גרים זוגות נשואים. במיפקד הארצי של דיירי הדיון המוגן שנערך ב-1990 נמצא כי כרבע מהדיירים היו נשואים. שיעור דומה נמצא בסקר שהתבצע לאחרונה בסקטור הציבורי של מערכת הדיון המוגן (קינג ופרימק, 1995).

תכניות הדיון המוגן מופעלות בשלושה מגזרים עיקריים (לוח 20):

- במגזר הציבורי יש 49 תכניות עם 3,170 יחידות דיון או 35% מכלל מספר היחידות. אלה הם פרויקטים קהילתיים קטנית יחסית שנבנו על-ידי חברה ממשלתית ומופעלים על-ידי עמותות מקומיות למען הזקן או בתי מגורים של עמיגור המשרתים בעיקר את העולים החדשים. המגזר הציבורי מיועד בעיקר לקשישים שאין להם משאבים פיננסיים משל עצמם ולכן אין צורך בשום דמי כניסה כדי להתקבל לתכנית. חלקו של מגזר זה בולט בעיקר במחוז הצפון והדרום.
- במגזר ההתנדבותי יש קרוב ל-3,000 יחידות (33% מהסך הכל) ב-23 פרויקטים. במגזר הזה יש צורך בדמי כניסה כדי להתקבל לפרויקטים. המגזר ההתנדבותי פעיל בעיקר בשלוש הערים הגדולות.
- במגזר הפרטי יש 18 פרויקטים עם 2,840 יחידות דיון (32% מהסך הכל). הסטנדרטים של השירות במגזר הזה הם הגבוהים ביותר ויש צורך בדמי כניסה ניכרים כדי להתקבל אליהם. חלקו של מגזר זה בולט במחוז המרכז ובמחוז ירושלים.

על פי שיעורי השימוש של 1994, נאמד הצורך ביחידות דיור מוגן בשנים 2000 ו-2005 ב-10,550 ו-11,840 יחידות דיור בהתאמה (לוח 21). כיום אין בידנו מידע מספיק על השימוש שעושים הקשישים העולים בשירות זה. ההנחה כאן היא ששיעורי השימוש בשירות בקרב קשישים עולים מברית-המועצות לשעבר ישתוו לאלה של הקשישים היהודים הוותיקים. עם זאת, יתכן מאד שאומדני הצרכים לגבי הדיור המוגן הינם אומדני חסר, מכיוון שישנן אינדיקציות לכך שהצרכים של העולים אף גבוהים מאלה של הוותיקים. בסקר שהתבצע ב-1992 (נאון ואחרים, 1993) נמצא כי 74% מהקשישים שעלו מבריה"מ לשעבר גרו עם ילדיהם. אחד הנעלמים בהקשר זה הוא באיזה מידה דפוסי המגורים הנוכחיים של הקשישים העולים יתמידו גם בעתיד. אם יותר קשישים יעברו לגור מחוץ למשק הבית של ילדיהם, כפי שצופים במערכת הציבורית, אזי צפוי שהביקוש לדיור המוגן יגדל במקביל.

בשנים הקרובות מתכננת המערכת הציבורית בניית כ-6,000 יחידות דיור מוגן לקשישים. תוספת זו בהיצע אמורה לפתור את בעיות הדיור של חלק מהאוכלוסייה חסרת האמצעים הן מקרב העולים החדשים והן מקרב האוכלוסייה הוותיקה.

מרכזי יום

בסוף שנת 1994 היו בישראל 119 מרכזי יום לקשישים מוגבלים ששירתו כ-7,450 מבקרים (לוח 22). תשעים וארבעה אחוזים מהמבקרים היו יהודים ו-6% לא יהודים, שיעורים אלה שבכלל האוכלוסייה הקשישה. שיעור הקשישים המבקרים במרכזי היום היה 1.4% בקרב האוכלוסייה היהודית ו-1.9% בקרב האוכלוסייה הערבית. מכיוון שמרכזי היום מיועדים בעיקר לאוכלוסייה המוגבלת, יש טעם לבדוק את שיעורי המבקרים גם לגבי אוכלוסייה זו. מסתבר שהמבקרים במרכזים מהווים 15% בקרב הקשישים היהודים המוגבלים ו-9% בקרב הקשישים הערבים המוגבלים.

מרכזי היום מופעלים בשלושה מגזרים:

- המגזר הציבורי מפעיל 84 מרכזים ל-5,800 מבקרים (78% מתוך הסך הכל) שהוקמו כולם על-ידי ג'וינט-אשל.
- המגזר ההתנדבותי מפעיל 23 מרכזי יום ל-1,160 מבקרים (16% מתוך הסך הכל).
- המגזר הפרטי מפעיל 12 מרכזי יום ל-480 מבקרים (6% מתוך הסך הכל).

כמחצית (52%) מהמבקרים היהודים במרכזי היום, לעומת 9% בלבד במגזר הלא-יהודי, זכאים לקבלת שירות זה במסגרת חוק ביטוח סיעוד. יתר על כן, 80% מהמבקרים במרכזי יום פרטיים זכאים לשירות זה באמצעות חוק ביטוח סיעוד.

צפוי שעד סוף 1997, יבקרו כ-3,360 מבקרים נוספים במרכזי היום בישראל, בעקבות התכנית החדשה שמפתחים משרד העבודה והרווחה וג'וינט-אשל, שבמסגרתה יוקמו כשלושים מרכזי יום חדשים. ב-1997, אם כן, יבקרו במרכזי היום כ-10,800 קשישים (לוח 23). כתוצאה ישירה של תוספת

המרכזים יגדלו שיעורי השימוש בשירות זה בכל אזורי הארץ. שיעור המבקרים מכלל האוכלוסייה הקשישה יגיע ל-2% (1.9% בקרב היהודים ו-2.6% בקרב הערבים). גם שיעור המבקרים מתוך האוכלוסייה המוגבלת יגדל ל-18.8% (19.6% בקרב היהודים ו-12.4% בקרב הערבים).

כדי לאמוד את הצורך הצפוי לשירות מרכזי היום נקח כבסיס את שיעורי המבקרים של שנת 1997. לפי זה ישנן שתי חלופות: (א) להתייחס לשיעור המבקרים מתוך כלל אוכלוסיית הקשישים; או (ב) להתייחס לשיעור המבקרים מתוך אוכלוסיית הקשישים המוגבלים. לוחות 24 ו-25 מתארים את אומדני הצורך לשנים 2000 ו-2005 לפי כל חלופה. מהנתונים עולה כי כדי לשמור על שיעור המבקרים מתוך האוכלוסייה יש צורך בתוספת של כ-830 מבקרים עד שנת 2000 ותוספת של כ-2,000 מבקרים עד שנת 2005. במידה שיש ענין לשמור על שיעור המבקרים מתוך האוכלוסייה המוגבלת אזי התוספת שתידרש במספר המבקרים היא 1,420 ו-3,790 בהתאמה.

סיכום

מסמך זה מבוסס על תחזית האוכלוסייה של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה שפורסמה בתחילת 1995 ואשר מבוססת על אומדני האוכלוסייה לסוף שנת 1993. כאמור, תחזית זו מניחה את הגעתם של 300,000 עולים מבריה"מ לשעבר בשנים 1994-2003. בפועל, בשנים 1994-1995 כבר צפויים להגיע כ-130,000 עולים מבריה"מ לשעבר, עובדה המעידה על כך שמספר העולים הצפוי, עשוי להיות גבוה יותר. חשוב לציין כי תחזית הלמ"ס משקפת בעיקר את מאגר העלייה הפוטנציאלי שנשאר בבריה"מ לשעבר ופחות את קצב העלייה של השנים האחרונות.

עקב אי הודאות לגבי היקף העלייה הצפוי בשנים הבאות, בדקנו חלופה לתחזית הלמ"ס. בחלופה זו הנחנו את הגעתם של 450,000 עולים מבריה"מ לשעבר בתקופה 1994-2003, דהיינו 150,000 עולים יותר מהמספר המופיע בהנחה של הלמ"ס. לפי חלופה זו צפוי שמספר הקשישים בשנת 2005 יגדל ב-10% ומספר הקשישים המוגבלים ב-13%, מעבר לנתונים המופיעים במסמך זה. הצרכים לשירותים המוסדיים, לדיור המוגן ולמרכזי היום יגדלו אף הם בהתאם.

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מתכוננת להכין תחזיות אוכלוסייה חדשות ברמה הכלל ארצית, לאור נתוני מפקד האוכלוסין והדיור המתבצע בתקופה זו. בתחזית זו יעודכנו במידת הצורך גם ההנחות לגבי היקף העלייה הצפוי מבריה"מ לשעבר. על מנת לחזור ולאמוד בעתיד את הצרכים לפי אזור גיאוגרפי, חשוב שהלשכה תתייחס בתחזיות גם לממד האזורי של האוכלוסייה בארץ.

אם יתברר כי נתוני תחזיות האוכלוסייה החדשות יהיו שונים באופן משמעותי מנתוני התחזית בה נעשה שימוש כאן, יהיה צורך לשוב ולעדכן מסמך זה בהתאם להבדלים אלה.

ביבליוגרפיה

- באר, ש. 1995. **מפקד ארצי של מבקרים במרכז יום לקשישים - 1994**. ג'וינט-מכון ברוקדייל, ירושלים (בהכנה)
- באר, ש. 1995. **התפרוסת האזורית של הדיור המוגן לקשישים בישראל: סוף 1994**. ג'וינט-מכון ברוקדייל, ירושלים.
- באר, ש., פקטור, ח. 1993. **מפקד ארצי של דיירי המוסדות לטיפול ממושך ותכניות דיור מוגן - 1990**. **גרנטולוגיה** 32-16:62
- הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, 1995. **תחזיות האוכלוסייה בישראל עד 2003, על בסיס האוכלוסייה בשנת 1993**, תדפיס מתוך המוסף לירחון הסטטיסטי, מס' 1.
- הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, 1995. **קבצי מחשב של האוכלוסייה בישראל ב-31.12.1994**, ירושלים.
- המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון. 1995. **רבעון סטטיסטי מס' 4, 1994**, ירושלים.
- נאון, ד., קינג, י., רביבו, מ. 1993. **קליטת עולים מבוגרים מחבר העמים: בעיית הדיור והשלכות על תחומי קליטה שונים**. ממצאים מוקדמים, ג'וינט-מכון ברוקדייל, ירושלים.
- נאון, ד., קינג, י., שטרוסברג, נ. 1995. **מצבם הבריאותי והתפקודי של עולים קשישים: ממצאים נבחרים מסקר עולים מבוגרים מברית המועצות לשעבר**. ג'וינט-מכון ברוקדייל, דמ-95-218, ירושלים.
- פקטור, ח., פרימק, ח. 1990. **מוגבלות בקרב הקשישים בישראל**. דפי דיון ד-180-90, ג'וינט-מכון ברוקדייל, ירושלים.
- פרידלנדר, ד., בן-משה, א., סכלקנס, י. 1987. **תחזיות אוכלוסייה לפי נפות 1983-2018**, האוניברסיטה העברית, החוג לדמוגרפיה, ירושלים.
- קינג, י., פרימק, ח. 1995. **סקר על הדיור המוגן הציבורי-ממשלתי**. ג'וינט-מכון ברוקדייל, ירושלים.
- Be'er S. 1995. **Estimates of Service Needs among Elderly Israelis: 1990-2005**. JDC-Brookdale, Jerusalem

לוחות

לוח 1: האוכלוסייה הכללית ואוכלוסיית הקשישים, סוף 1994

מחוז	סך הכל אוכלוסייה (אלפים)	אוכלוסיית הקשישים		אחוז הקשישים באוכלוסייה
		אלפים	אחוזים	
ס"ה ארצי	5,471.5	519.9	100.0%	9.5%
ירושלים	646.1	49.6	9.5%	7.7%
הצפון	926.8	56.8	10.9%	6.1%
חיפה	722.1	86.9	16.7%	12.0%
המרכז	1,300.9	109.2	21.0%	8.4%
תל אביב	1,140.8	161.8	31.1%	14.2%
הדרום	734.8	55.6	10.7%	7.6%

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

לוח 2: הרכב אוכלוסיית הקשישים לפי קבוצות אוכלוסייה, סוף 1994

מחוז	אוכלוסיית הקשישים (אלפים)			אחוז מכלל הקשישים		אחוז עולי בריה"מ מתוך היהודים	
	סך הכל	ותיקים	עולי בריה"מ	לא יהודים	לא יהודים		
							י
ס"ה ארצי	494.7	417.1	77.6	25.3	95%	5%	16%
ירושלים	43.2	37.9	5.3	6.4	87%	13%	12%
הצפון	43.4	33.1	10.3	13.3	77%	23%	24%
חיפה	83.0	68.8	14.2	3.9	96%	4%	17%
המרכז	107.9	90.0	17.9	1.3	99%	1%	17%
תל אביב	162.0	147.5	14.5	0.0	100%	0%	9%
הדרום	55.2	39.8	15.4	0.4	99%	1%	28%

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

לוח 3: תחזית אוכלוסיית הקשישים, 2000 ו-2005 (סוף שנה)

מחוז	אוכלוסיית הקשישים (אלפים)			אחוז הגידול		
	1994	2000	2005	בין 1994 ל-2000	בין 2000 ל-2005	בין 1994 ל-2005
ס"ה ארצי	519.9	588.1	647.5	25	13	10
ירושלים	49.6	58.1	67.2	35	17	16
הצפון	56.8	68.5	79.3	40	21	16
חיפה	86.9	96.0	101.8	17	10	6
המרכז	109.2	119.2	135.1	24	9	13
תל אביב	161.8	180.3	187.1	16	11	4
הדרום	55.6	66.0	77.1	39	19	17

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה
תחזיות אזוריות שהוכנו ע"י פרופ' פרידלנדר מהאוניברסיטה העברית

לוח 4: הרכב אוכלוסיית הקשישים לפי קבוצות אוכלוסייה, סוף 2005

מחוז	אוכלוסיית הקשישים (אלפים)			אחוז מכלל הקשישים		אחוז עולי בריה"מ מתוך היהודים	
	סך הכל	ותיקים	עולי בריה"מ	לא יהודים	יהודים		
ס"ה ארצי	597.8	464.6	133.2	50.0	92%	8%	22%
ירושלים	54.4	45.2	9.3	12.8	81%	19%	17%
הצפון	53.3	35.7	17.5	26.0	67%	33%	33%
חיפה	94.1	69.7	24.4	7.7	92%	8%	26%
המרכז	132.4	101.5	30.9	2.7	98%	2%	23%
תל אביב	187.3	162.5	24.8	0.0	100%	0%	13%
הדרום	76.4	50.1	26.3	0.8	99%	1%	34%

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה
תחזיות אזוריות שהוכנו ע"י פרופ' פרידלנדר מהאוניברסיטה העברית

לוח 5: בני 75+ והאחוז מתוך הקשישים, 1994 ו-2005 (סוף שנה)

אחוז הגידול של בני 75+ 2005 - 1994	2005		1994		
	% מהקשישים	אלפים	% מהקשישים	אלפים	מחוז
45%	45.9%	297.5	39.5%	205.6	ס"ה ארצי
41%	42.4%	28.5	40.8%	20.2	ירושלים
59%	41.8%	33.1	36.8%	20.9	הצפון
43%	47.9%	48.8	39.3%	34.1	חיפה
39%	45.4%	61.3	40.3%	44.0	המרכז
37%	49.5%	92.6	41.7%	67.4	תל אביב
75%	43.1%	33.3	34.1%	19.0	הדרום

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה
תחזיות אזוריות שהוכנו ע"י פרופ' פרידלנדר מהאוניברסיטה העברית

לוח 6: אומדנים של הקשישים בקהילה המוגבלים בפעילות חיי היומיום (ADL): 1994 - 2005

מחוז	1994	2000	2005	שיעור הגידול 2005 - 1994
<u>ס"ה ארצי</u>				
אלפים	51.6	65.3	78.2	52%
אחוזים	10.4%	11.6%	12.7%	
<u>ירושלים</u>				
אלפים	5.5	7.0	8.6	57%
אחוזים	11.7%	12.7%	13.5%	
<u>הצפון</u>				
אלפים	7.0	9.5	11.7	68%
אחוזים	12.7%	14.5%	15.4%	
<u>חיפה</u>				
אלפים	8.1	10.1	11.9	48%
אחוזים	9.7%	11.1%	12.3%	
<u>המרכז</u>				
אלפים	10.4	12.6	15.2	47%
אחוזים	10.2%	11.3%	12.1%	
<u>תל אביב</u>				
אלפים	14.7	18.2	20.9	41%
אחוזים	9.5%	10.5%	11.7%	
<u>הדרום</u>				
אלפים	6.0	7.9	9.9	66%
אחוזים	10.9%	12.1%	13.0%	

מקור: מרכז מידע גזינט-מכון ברוקדייל

לוח 7: אומדנים של הקשישים בקהילה המוגבלים ב-ADL, לפי קבוצת אוכלוסייה, סוף 1994

י ה ו ד י ם				
מחוז	סך הכל	ותיקים	עולי בריה"מ	לא יהודים
ס"ה ארצי				
אלפים	46.2	36.2	9.9	5.5
אחוזים	9.8%	9.2%	12.9%	22.0%
ירושלים				
אלפים	4.1	3.4	0.7	1.4
אחוזים	10.0%	9.5%	13.5%	22.2%
הצפון				
אלפים	4.1	2.8	1.3	2.9
אחוזים	9.8%	8.8%	12.6%	22.2%
חיפה				
אלפים	7.2	5.4	1.8	0.8
אחוזים	9.1%	8.3%	12.9%	21.4%
המרכז				
אלפים	10.1	7.8	2.3	0.3
אחוזים	10.0%	9.4%	13.1%	20.1%
תל אביב				
אלפים	14.8	12.9	1.9	0.0
אחוזים	9.5%	9.2%	13.0%	0.0%
הדרום				
אלפים	5.9	3.9	2.0	0.1
אחוזים	10.9%	10.1%	12.9%	15.4%

מקור: מרכז מידע גוינט-מכון ברוקדייל

לוח 8: אומדנים של הקשישים בקהילה המוגבלים בניהול משק בית (IADL): 1994 - 2005

מחוז	1994	2000	2005	שיעור הגידול 2005 - 1994
<u>ס"ה ארצי</u>				
אלפים	200.9	233.4	262.2	30%
אחוזים	40.5%	41.5%	42.5%	
<u>ירושלים</u>				
אלפים	19.3	22.9	26.9	39%
אחוזים	41.1%	41.5%	42.1%	
<u>הצפון</u>				
אלפים	22.1	27.4	32.1	46%
אחוזים	40.4%	41.7%	42.2%	
<u>חיפה</u>				
אלפים	32.9	37.4	40.6	24%
אחוזים	39.6%	40.9%	42.0%	
<u>המרכז</u>				
אלפים	41.3	46.2	53.0	28%
אחוזים	40.5%	41.4%	42.0%	
<u>תל אביב</u>				
אלפים	63.3	72.5	77.3	22%
אחוזים	40.7%	41.9%	43.2%	
<u>הדרום</u>				
אלפים	22.2	27.0	32.2	45%
אחוזים	40.5%	41.6%	42.5%	

מקור: מרכז מידע גזיט-מכון ברוקדייל

לוח 9: אומדנים של הקשישים בקהילה המוגבלים ב-IADL, לפי קבוצת אוכלוסייה, סוף 1994

י ה ו ד י ם				
מחוז	סך הכל	ותיקים	עולי בריה"מ	לא יהודים
ס"ה ארצי				
אלפים	190.3	161.0	29.3	10.7
אחוזים	40.3%	40.7%	38.3%	43.1%
ירושלים				
אלפים	16.6	14.5	2.0	2.7
אחוזים	40.8%	41.0%	38.9%	43.1%
הצפון				
אלפים	16.4	12.6	3.9	5.7
אחוזים	39.5%	40.0%	37.8%	43.2%
חיפה				
אלפים	31.2	25.9	5.4	1.6
אחוזים	39.5%	39.7%	38.2%	42.5%
המרכז				
אלפים	40.7	34.0	6.7	0.5
אחוזים	40.5%	40.9%	38.5%	40.7%
תל אביב				
אלפים	63.3	57.8	5.5	0.0
אחוזים	40.7%	41.0%	38.4%	0.0%
הדרום				
אלפים	22.1	16.2	5.9	0.1
אחוזים	40.5%	41.5%	38.2%	37.7%

מקור: מרכז מידע גזינט-מכון ברוקדייל

לוח 10: מיטות במוסדות לטיפול ממושך לפי סוג מיטה, סוף 1994

מוגבלים						
מחוז	מספר המוסדות	סה"כ מיטות	עצמאיים	סה"כ	תשושים	סיעודיים
תשושי נפש						
(א) מספר המיטות						
ס"ה ארצי	276	323,16	6,668	516,49	5,792	8,993
ירושלים	34	2,861	936	1,925	763	886
הצפון	47	1,895	266	1,629	594	931
חיפה	45	3,916	1,283	2,633	911	1,541
המרכז	72	7,230	1,366	5,864	1,454	3,585
תל אביב	69	6,482	2,780	3,702	1,784	1,682
הדרום	9	779	37	742	286	368
(ב) שיעור המיטות לאלף קשישים יהודים באוכלוסייה						
ס"ה ארצי	47	13	33	12	18	3
ירושלים	66	22	45	18	20	6
הצפון	44	6	37	14	21	2
חיפה	47	15	32	11	19	2
המרכז	67	13	54	13	33	8
תל אביב	40	17	23	11	10	1
הדרום	14	1	13	5	7	2

מקור: מרכז מידע גוינט-מכון ברוקדייל

לוח 11: מיטות במוסדות לטיפול ממושך לפי סוג מיטה וסקטור, סוף 1994

מוגבלים						מחוז
תשושי נפש	סיעודיים	תשושים	סה"כ	עצמאיים	סה"כ מיטות	
<u>ס"ה ארצי</u>						
839	5,150	3,254	9,243	4,550	13,793	ציבורי*
871	3,843	2,538	7,252	2,118	9,370	פרטי
51%	43%	44%	44%	32%	40%	% הפרטי
<u>ירושלים</u>						
126	573	407	1,106	719	1,825	ציבורי*
150	313	356	819	217	1,036	פרטי
54%	35%	47%	43%	23%	36%	% הפרטי
<u>הצפון</u>						
104	823	312	1,239	78	1,317	ציבורי*
0	108	282	390	188	578	פרטי
0%	12%	47%	24%	71%	31%	% הפרטי
<u>חיפה</u>						
102	731	606	1,439	940	2,379	ציבורי*
79	810	305	1,194	343	1,537	פרטי
44%	53%	33%	45%	27%	39%	% הפרטי
<u>המרכז</u>						
350	1,700	872	2,922	792	3,714	ציבורי*
475	1,885	582	2,942	574	3,516	פרטי
58%	53%	40%	50%	42%	49%	% הפרטי
<u>תל אביב</u>						
69	955	822	1,846	2,021	3,867	ציבורי*
167	727	962	1,856	759	2,615	פרטי
71%	43%	54%	50%	27%	40%	% הפרטי
<u>הדרום</u>						
88	368	235	691	0	691	ציבורי*
0	0	51	51	37	88	פרטי
0%	0%	18%	7%	100%	11%	% הפרטי

* כולל: ממשלתי, אשל, וולונטרי

מקור: מרכז מידע גזינט-מכון ברוקדייל

לוח 12: אומדן הצורך במיטות לטיפול ממושך בשנת 2000, לפי שיעורי המיסוד של 1994 הנחה לגבי העולים: שיעור מיסוד של מחצית מזה של האוכלוסייה הוותיקה

מוגבלים					
ס"ה כ	עצמאיים	סה"כ	תשושים	סיעודיים ותשושי נפש	מחוז
<u>28,668</u>	<u>7,482</u>	<u>21,185</u>	<u>6,864</u>	<u>14,321</u>	ס"ה ישראל
25,588	6,661	18,928	6,127	12,801	ותיקים
3,079	822	2,257	737	1,520	עולים מבריה"מ
<u>3,059</u>	<u>816</u>	<u>2,243</u>	<u>827</u>	<u>1,417</u>	ירושלים - ס"ה
2,759	718	2,042	746	1,296	ותיקים
300	98	202	81	121	עולים מבריה"מ
<u>2,701</u>	<u>280</u>	<u>2,421</u>	<u>629</u>	<u>1,792</u>	הצפון - ס"ה
2,255	223	2,033	518	1,514	ותיקים
446	57	388	110	278	עולים מבריה"מ
<u>4,954</u>	<u>1,509</u>	<u>3,445</u>	<u>1,151</u>	<u>2,293</u>	חיפה - ס"ה
4,360	1,297	3,063	1,014	2,050	ותיקים
594	212	381	138	244	עולים מבריה"מ
<u>8,604</u>	<u>1,421</u>	<u>7,183</u>	<u>1,712</u>	<u>5,471</u>	המרכז - ס"ה
7,585	1,214	6,371	1,501	4,870	ותיקים
1,019	207	813	211	602	עולים מבריה"מ
<u>8,158</u>	<u>3,404</u>	<u>4,754</u>	<u>2,194</u>	<u>2,560</u>	תל אביב - ס"ה
7,670	3,171	4,499	2,068	2,431	ותיקים
488	234	255	126	129	עולים מבריה"מ
<u>1,191</u>	<u>52</u>	<u>1,139</u>	<u>352</u>	<u>788</u>	הדרום - ס"ה
959	39	920	279	641	ותיקים
232	13	219	72	147	עולים מבריה"מ

מקור: מרכז מידע גוינט-מכון ברוקדייל

לוח 13: אומדן הצורך במיטות לטיפול ממושך בשנת 2005, לפי שיעורי המיסוד של 1994 הנחה לגבי העולים: שיעור מיסוד של מחצית מזה של האוכלוסייה הוותיקה

מוגבלים					מחוז
סיעודיים ותשושי נפש	תשושים	סה"כ	עצמאיים	סה"כ מיטות	
<u>16,508</u>	<u>7,890</u>	<u>24,398</u>	<u>8,380</u>	<u>32,778</u>	<u>ס"ה ישראל</u>
14,447	6,876	21,323	7,247	28,570	ותיקים
2,061	1,014	3,075	1,133	4,208	עולים מבריה"מ
<u>1,668</u>	<u>984</u>	<u>2,652</u>	<u>950</u>	<u>3,602</u>	<u>ירושלים - ס"ה</u>
1,505	873	2,378	814	3,193	ותיקים
163	111	274	136	410	עולים מבריה"מ
<u>2,073</u>	<u>734</u>	<u>2,807</u>	<u>322</u>	<u>3,129</u>	<u>הצפון - ס"ה</u>
1,702	583	2,286	245	2,531	ותיקים
371	150	521	77	598	עולים מבריה"מ
<u>2,585</u>	<u>1,304</u>	<u>3,889</u>	<u>1,698</u>	<u>5,587</u>	<u>חיפה - ס"ה</u>
2,254	1,114	3,368	1,405	4,773	ותיקים
331	190	520	293	813	עולים מבריה"מ
<u>6,368</u>	<u>1,992</u>	<u>8,360</u>	<u>1,632</u>	<u>9,992</u>	<u>המרכז - ס"ה</u>
5,545	1,702	7,247	1,347	8,594	ותיקים
823	290	1,112	285	1,398	עולים מבריה"מ
<u>2,834</u>	<u>2,437</u>	<u>5,271</u>	<u>3,713</u>	<u>8,984</u>	<u>תל אביב - ס"ה</u>
2,658	2,262	4,921	3,389	8,310	ותיקים
175	175	350	324	675	עולים מבריה"מ
<u>979</u>	<u>439</u>	<u>1,419</u>	<u>64</u>	<u>1,483</u>	<u>הדרום - ס"ה</u>
781	341	1,123	46	1,169	ותיקים
198	98	296	18	314	עולים מבריה"מ

מקור: מרכז מידע גזינט-מכון ברוקדייל

לוח 14: הצורך הצפוי במיטות נוספות לטיפול ממושך ב-2000 ו-2005, מעבר למצאי המיטות בסוף 1994 הנחה לגבי העולים: שיעור מיסוד של מחצית מזה של האוכלוסייה הוותיקה

מוגבלים					מחוז
סיעודיים ותשושי נפש	תשושים	סה"כ	עצמאיים	סה"כ מיטות	
ס"ה ארצי					
3,618	1,072	4,690	814	5,505	עד 2000
5,805	2,098	7,903	1,712	9,615	עד 2005
ירושלים					
255	64	318	-120	198	עד 2000
506	221	727	14	741	עד 2005
הצפון					
757	35	792	14	806	עד 2000
1,038	140	1,178	56	1,234	עד 2005
חיפה					
571	240	812	226	1,038	עד 2000
863	393	1,256	415	1,671	עד 2005
המרכז					
1,061	258	1,319	55	1,374	עד 2000
1,958	538	2,496	266	2,762	עד 2005
תל אביב					
642	410	1,052	624	1,676	עד 2000
916	653	1,569	933	2,502	עד 2005
הדרום					
332	66	397	15	412	עד 2000
523	153	677	27	704	עד 2005

מקור: מרכז מידע גוינט-מכון ברוקדייל

לוח 15: אומדן הצורך במיטות לטיפול ממושך בשנת 2000, לפי שיעורי המיסוד של 1994 הנחה לגבי העולים: שיעור מיסוד זהה לזה של האוכלוסייה הוותיקה

מוגבלים					
מחוז	סה"כ מיטות	עצמאיים	סה"כ	תשושים	סיעודיים ותשושי נפש
ס"ה ישראל	31,747	8,304	23,443	7,602	15,841
ותיקים	25,588	6,661	18,928	6,127	12,801
עולים מבריה"מ	6,158	1,643	4,515	1,475	3,040
ירושלים - ס"ה	3,359	914	2,445	908	1,537
ותיקים	2,759	718	2,042	746	1,296
עולים מבריה"מ	600	197	403	162	241
הצפון - ס"ה	3,147	338	2,809	739	2,070
ותיקים	2,255	223	2,033	518	1,514
עולים מבריה"מ	891	115	776	220	556
חיפה - ס"ה	5,548	1,721	3,826	1,289	2,537
ותיקים	4,360	1,297	3,063	1,014	2,050
עולים מבריה"מ	1,188	425	763	275	488
המרכז - ס"ה	9,623	1,628	7,996	1,923	6,073
ותיקים	7,585	1,214	6,371	1,501	4,870
עולים מבריה"מ	2,039	414	1,625	422	1,204
תל אביב - ס"ה	8,646	3,638	5,008	2,320	2,688
ותיקים	7,670	3,171	4,499	2,068	2,431
עולים מבריה"מ	976	467	509	251	258
הדרום - ס"ה	1,423	65	1,358	424	935
ותיקים	959	39	920	279	641
עולים מבריה"מ	464	26	438	144	294

מקור: מרכז מידע גזינט-מכון ברוקדייל

לוח 16: אומדן הצורך במיטות לטיפול ממושך בשנת 2005, לפי שיעורי המיסוד של 1994 הנחה לגבי העולים: שיעור מיסוד זהה לזה של האוכלוסייה הוותיקה

מוגבלים					
סיעודיים ותשושי נפש	תשושים	סה"כ	עצמאיים	סה"כ מיטות	מחוז
<u>18,569</u>	<u>8,904</u>	<u>27,473</u>	<u>9,513</u>	<u>36,986</u>	<u>ס"ה ישראל</u>
14,447	6,876	21,323	7,247	28,570	ותיקים
4,122	2,028	6,150	2,266	8,416	עולים מבריה"מ
<u>1,831</u>	<u>1,096</u>	<u>2,927</u>	<u>1,086</u>	<u>4,012</u>	<u>ירושלים - ס"ה</u>
1,505	873	2,378	814	3,193	ותיקים
326	223	548	271	819	עולים מבריה"מ
<u>2,444</u>	<u>884</u>	<u>3,328</u>	<u>399</u>	<u>3,727</u>	<u>הצפון - ס"ה</u>
1,702	583	2,286	245	2,531	ותיקים
742	301	1,043	154	1,196	עולים מבריה"מ
<u>2,916</u>	<u>1,493</u>	<u>4,409</u>	<u>1,991</u>	<u>6,400</u>	<u>חיפה - ס"ה</u>
2,254	1,114	3,368	1,405	4,773	ותיקים
662	379	1,041	586	1,627	עולים מבריה"מ
<u>7,191</u>	<u>2,281</u>	<u>9,472</u>	<u>1,917</u>	<u>11,390</u>	<u>המרכז - ס"ה</u>
5,545	1,702	7,247	1,347	8,594	ותיקים
1,646	579	2,225	571	2,795	עולים מבריה"מ
<u>3,009</u>	<u>2,612</u>	<u>5,621</u>	<u>4,038</u>	<u>9,659</u>	<u>תל אביב - ס"ה</u>
2,658	2,262	4,921	3,389	8,310	ותיקים
351	350	701	649	1,349	עולים מבריה"מ
<u>1,178</u>	<u>537</u>	<u>1,715</u>	<u>83</u>	<u>1,797</u>	<u>הדרום - ס"ה</u>
781	341	1,123	46	1,169	ותיקים
396	196	592	36	629	עולים מבריה"מ

מקור: מרכז מידע גזינט-מכון ברוקדייל

לוח 17: ההבדל בין שתי ההנחות לגבי שיעור המיסוד של העולים (זהה או מחצית מזה של הוותיקים) ביחס למספר המיטות הנוספות הדרושות עד 2000 ו-2005*

מוגבלים					סה"כ מיטות	מחוז
סיעודיים ותשושי נפש	תשושים	סה"כ	עצמאיים			
ס"ה ארצי						
1,520	737	2,257	822	3,079	עד 2000	
2,061	1,014	3,075	1,133	4,208	עד 2005	
ירושלים						
121	81	202	98	300	עד 2000	
163	111	274	136	410	עד 2005	
הצפון						
278	110	388	57	446	עד 2000	
371	150	521	77	598	עד 2005	
חיפה						
244	138	381	212	594	עד 2000	
331	190	520	293	813	עד 2005	
המרכז						
602	211	813	207	1,019	עד 2000	
823	290	1,112	285	1,398	עד 2005	
תל אביב						
129	126	255	234	488	עד 2000	
175	175	350	324	675	עד 2005	
הדרום						
147	72	219	13	232	עד 2000	
198	98	296	18	314	עד 2005	

* הנתונים המופיעים בלוח זה מתייחסים לצורך נוסף מעבר לנתונים של לוח 14

מקור: מרכז מידע גזינט-מכון ברוקדייל

לוח 18: תוספת המיסות הדרושה בהנחה ששיעורי המיסוד של 1994 יגדלו ב-10%, מעבר לצורך המבוסס על שיעורי המיסוד של 1994*

הנחה לגבי העולים: שיעור מיסוד של מחצית מזה של האוכלוסייה הוותיקה

מוגבלים					
מחוז	סה"כ מיטות	עצמאיים	סה"כ	תשושים	סיעודיים ותשושי נפש
ס"ה ארצי					
עד 2000	2,867	748	2,119	686	1,432
עד 2005	3,278	838	2,440	789	1,651
ירושלים					
עד 2000	306	82	224	83	142
עד 2005	360	95	265	98	167
הצפון					
עד 2000	270	28	242	63	179
עד 2005	313	32	281	73	207
חיפה					
עד 2000	495	151	344	115	229
עד 2005	559	170	389	130	258
המרכז					
עד 2000	860	142	718	171	547
עד 2005	999	163	836	199	637
תל אביב					
עד 2000	816	340	475	219	256
עד 2005	898	371	527	244	283
הדרום					
עד 2000	119	5	114	35	79
עד 2005	148	6	142	44	98

* הנתונים המופיעים בלוח זה מתייחסים לצורך נוסף מעבר לנתונים של לוח 14

מקור: מרכז מידע גזינט-מכון ברוקדייל

לוח 19: תכניות דיור מוגן לקשישים, סוף 1994

מחוז	מספר התכניות	מספר יחידות הדיור	שיעור לאלף קשישים יהודים באוכלוסייה
ס"ה ארצי	90	8,996	18
ירושלים	18	1,513	35
הצפון	4	231	5
חיפה	13	1,078	13
המרכז	18	1,459	14
תל אביב	24	3,475	21
הדרום	13	1,240	22

מקור: מרכז מידע ג'וינט-מכון ברוקדייל

לוח 20: יחידות דיור מוגן לקשישים לפי סקטור, סוף 1994*

מחוז	ציבורי	וולונטרי	פרטי
ס"ה ארצי			
מוחלט	3,174	2,983	2,839
אחוזים*	35%	33%	32%
ירושלים			
מוחלט	96	523	894
אחוזים*	6%	35%	59%
הצפון			
מוחלט	231		
אחוזים*	100%		
חיפה			
מוחלט	625	453	
אחוזים*	58%	42%	
המרכז			
מוחלט	485	56	918
אחוזים*	33%	4%	63%
תל אביב			
מוחלט	915	1,903	657
אחוזים*	26%	55%	19%
הדרום			
מוחלט	822	48	370
אחוזים*	66%	4%	30%

* מתוך ס"ה יחידות דיור באזור

מקור: מרכז מידע גזינט-מכון ברוקדייל

לוח 21: אומדנים של הצורך ביחידות דיור מוגן לאוכלוסייה היהודית ב-2000 ו-2005 לפי שיעורי השימוש של 1994*

מחוז	2000		2005	
	הצורך ביחידות דיור	הצורך הנוסף 2000-1994	הצורך ביחידות דיור	הצורך הנוסף 2005-1994
ס"ה ארצי	10,553	1,557	11,841	2,845
ירושלים	1,814	301	2,099	586
הצפון	274	43	315	84
חיפה	1,276	198	1,386	308
המרכז	1,518	59	1,759	300
תל אביב	3,934	459	4,215	740
הדרום	1,737	497	2,067	827

* בהנחה ששיעורי השימוש של העולים מבריה"מ לשעבר יהיו שווים לאלה של האוכלוסייה היהודית הותיקה

מקור: מרכז מידע גזינט-מכון ברוקדייל

אחוז המבקרים מתוך:				
מחוז	מספר המרכזים	מספר המבקרים	סך הכל קשישים	הקשישים המוגבלים
<u>ס"ה ארצי - ס"ה</u>	<u>119</u>	<u>7,442</u>	<u>1.4%</u>	<u>14.4%</u>
ליהודים	113	6,961	1.4%	15.1%
לערבים	6	481	1.9%	8.9%
<u>ירושלים - ס"ה</u>	<u>7</u>	<u>550</u>	<u>1.1%</u>	<u>10.0%</u>
ליהודים	7	550	1.3%	13.5%
לערבים	0	0	0.0%	0.0%
<u>הצפון - ס"ה</u>	<u>20</u>	<u>1,103</u>	<u>1.9%</u>	<u>15.8%</u>
ליהודים	17	918	2.1%	22.6%
לערבים	3	185	1.4%	6.4%
<u>חיפה - ס"ה</u>	<u>20</u>	<u>1,271</u>	<u>1.5%</u>	<u>15.8%</u>
ליהודים	18	1,112	1.3%	15.4%
לערבים	2	159	4.1%	19.3%
<u>המרכז - ס"ה</u>	<u>33</u>	<u>2,160</u>	<u>2.0%</u>	<u>20.8%</u>
ליהודים	32	2,023	1.9%	20.0%
לערבים	1	137	10.2%	51.2%
<u>תל אביב - ס"ה</u>	<u>21</u>	<u>1,469</u>	<u>0.9%</u>	<u>10.0%</u>
ליהודים	21	1,469	0.9%	9.9%
לערבים	0	0	0.0%	0.0%
<u>הדרום - ס"ה</u>	<u>18</u>	<u>889</u>	<u>1.6%</u>	<u>14.9%</u>
ליהודים	18	889	1.6%	15.1%
לערבים	0	0	0.0%	0.0%

מקור: מרכז מידע גזינט-מכון ברוקדייל

לוח 23: מרכזי יום לקשישים, סוף 1997*

אחוז המבקרים מתוך:				
מחוז	מספר המרכזים	מספר המבקרים	סך הכל קשישים	הקשישים המוגבלים
ס"ה ארצי - ס"ה	147	10,805	2.0%	18.8%
ליהודים	138	9,988	1.9%	19.6%
לערבים	9	817	2.6%	12.4%
ירושלים - ס"ה	7	550	1.0%	9.0%
ליהודים	7	550	1.2%	12.5%
לערבים	0	0	0.0%	0.0%
הצפון - ס"ה	28	1,935	3.1%	24.0%
ליהודים	25	1,750	3.9%	38.4%
לערבים	3	185	1.1%	5.3%
חיפה - ס"ה	22	1,546	1.7%	17.3%
ליהודים	19	1,291	1.5%	16.3%
לערבים	3	255	5.3%	25.4%
המרכז - ס"ה	38	2,896	2.6%	25.6%
ליהודים	36	2,615	2.3%	23.8%
לערבים	2	281	16.8%	86.2%
תל אביב - ס"ה	24	1,981	1.2%	12.2%
ליהודים	24	1,981	1.2%	12.2%
לערבים	0	0	0.0%	0.0%
הדרום - ס"ה	28	1,897	3.2%	27.9%
ליהודים	27	1,801	3.0%	26.8%
לערבים	1	96	20.5%	136.8%

* כולל תוספת של 28 מרכזים בין סוף 1994 וסוף 1997

מקור: מרכז מידע גוינט-מכון ברוקדייל

לוח 24: אומדנים לגבי הצורך הצפוי במרכזי יום בשנת 2000 על מנת לשמור על שיעור המבקרים של שנת 1997

שמירה על שיעור מבקרים של 1997 מתוך:				
הקשישים המוגבלים		כלל הקשישים		מחוז
תוספת מבקרים 2000-1997	מספר המבקרים הצפוי	תוספת מבקרים 2000-1997	מספר המבקרים הצפוי	
<u>1,415</u>	<u>12,220</u>	<u>828</u>	<u>11,633</u>	<u>ס"ה ארצי - ס"ה</u>
<u>1,228</u>	<u>11,216</u>	<u>623</u>	<u>10,611</u>	ליהודים
<u>187</u>	<u>1,004</u>	<u>205</u>	<u>1,022</u>	לערבים
<u>56</u>	<u>606</u>	<u>34</u>	<u>584</u>	<u>ירושלים - ס"ה</u>
<u>56</u>	<u>606</u>	<u>34</u>	<u>584</u>	ליהודים
<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	לערבים
<u>289</u>	<u>2,224</u>	<u>150</u>	<u>2,085</u>	<u>הצפון - ס"ה</u>
<u>248</u>	<u>1,998</u>	<u>106</u>	<u>1,856</u>	ליהודים
<u>41</u>	<u>226</u>	<u>45</u>	<u>230</u>	לערבים
<u>208</u>	<u>1,754</u>	<u>126</u>	<u>1,672</u>	<u>חיפה - ס"ה</u>
<u>149</u>	<u>1,440</u>	<u>62</u>	<u>1,353</u>	ליהודים
<u>59</u>	<u>314</u>	<u>64</u>	<u>319</u>	לערבים
<u>336</u>	<u>3,232</u>	<u>200</u>	<u>3,096</u>	<u>המרכז - ס"ה</u>
<u>271</u>	<u>2,886</u>	<u>128</u>	<u>2,743</u>	ליהודים
<u>65</u>	<u>346</u>	<u>72</u>	<u>353</u>	לערבים
<u>232</u>	<u>2,213</u>	<u>124</u>	<u>2,105</u>	<u>תל אביב - ס"ה</u>
<u>232</u>	<u>2,213</u>	<u>124</u>	<u>2,105</u>	ליהודים
<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	לערבים
<u>295</u>	<u>2,192</u>	<u>194</u>	<u>2,091</u>	<u>הדרום - ס"ה</u>
<u>273</u>	<u>2,074</u>	<u>169</u>	<u>1,970</u>	ליהודים
<u>22</u>	<u>118</u>	<u>25</u>	<u>121</u>	לערבים

מקור: מרכז מידע גזינט-מכון ברוקדייל

לוח 25: אומדנים לגבי הצורך הצפוי במרכזי יום בשנת 2005 על מנת לשמור על שיעור המבקרים של שנת 1997

שמירה על שיעור מבקרים של 1997 מתוך:				
הקשישים המוגבלים		כלל הקשישים		מחוז
תוספת מבקרים 2005-1997	מספר המבקרים הצפוי	תוספת מבקרים 2005-1997	מספר המבקרים הצפוי	
<u>3,787</u>	<u>14,592</u>	<u>2,050</u>	<u>12,855</u>	ס"ה ארצי - ס"ה
3,335	13,323	1,565	11,553	ליהודים
452	1,269	485	1,302	לערבים
<u>176</u>	<u>726</u>	<u>101</u>	<u>651</u>	ירושלים - ס"ה
176	726	101	651	ליהודים
0	0	0	0	לערבים
<u>741</u>	<u>2,676</u>	<u>385</u>	<u>2,320</u>	הצפון - ס"ה
641	2,391	279	2,029	ליהודים
100	285	106	291	לערבים
<u>509</u>	<u>2,055</u>	<u>255</u>	<u>1,801</u>	חיפה - ס"ה
368	1,659	105	1,396	ליהודים
141	396	150	405	לערבים
<u>995</u>	<u>3,891</u>	<u>612</u>	<u>3,508</u>	המרכז - ס"ה
838	3,453	442	3,057	ליהודים
158	439	170	451	לערבים
<u>528</u>	<u>2,509</u>	<u>173</u>	<u>2,154</u>	תל אביב - ס"ה
528	2,509	173	2,154	ליהודים
0	0	0	0	לערבים
<u>837</u>	<u>2,734</u>	<u>524</u>	<u>2,421</u>	הדרום - ס"ה
784	2,585	466	2,267	ליהודים
53	149	59	155	לערבים

מקור: מרכז מידע גוינט-מכון ברוקדייל

JDC-BROOKDALE INSTITUTE

OF GERONTOLOGY AND HUMAN DEVELOPMENT

Estimates of the Needs for Services for the Elderly in Israel by Geographic Region, 1994-2005

Shmuel Be'er

R e p r i n t S e r i e s

WHAT IS THE JDC-BROOKDALE INSTITUTE?

A national center for research on aging, human development, and social welfare in Israel, established in 1974.

An independent not-for-profit organization, operating in partnership with the American Jewish Joint Distribution Committee (AJJDC) and the Government of Israel.

A team of professionals dedicated to applied research on high-priority social issues relevant to the national agenda.

A knowledge resource committed to assisting policymakers and service providers in the planning and implementation of effective social services.

A center for professional exchanges, collaborative research and special forums in the international arena.

The Institute's research involves an interdisciplinary approach. The Institute has five major divisions:

- ♦ **Aging**
- ♦ **Health Policy**
- ♦ **Immigrant Absorption**
- ♦ **Disability**
- ♦ **Center for Children and Youth**

Estimates of the Needs for Services for the Elderly in Israel by Geographic Region, 1994-2005

Shmuel Be'er

Reprinted from : ESHEL's Five-Year Plan, 1996-2000

Jerusalem

November 1996

JDC-Brookdale Institute of Gerontology
and Human Development
P.O.B. 13087
Jerusalem 91130 Israel

Tel: (02) 6557400
Fax: (02) 5612391

ISSN 0334-9128

Abstract

This article was written as part of the preparation of ESHEL's (The Association for the Planning and Development of Services for the Aged in Israel) Five-Year Plan for 1996-2000. It contains the data which were used to formulate the five-year plan and which serve as a basis for national and regional planning of community and institutional services for the elderly.

The article was prepared by the JDC-Brookdale Institute's National Information Center on Aging which works in cooperation with JDC-Israel and ESHEL. The Center methodically compiles demographic data on Israel's population and on selected services for the elderly on a national, regional and local level.

It includes projections of disability rates and the need for services among the elderly based on models built at the JDC-Brookdale Institute. These models translate the demographic characteristics of the elderly population at a given time into quantitative data related to the extent of disability and the need for services among this population. The services included are: home care, long-term care institutions, sheltered housing and day care centers.

The article relates to three groups of elderly - veteran Israelis, new immigrants from the former Soviet Union, and non-Jews - each with distinct patterns of disability and service needs. The sources of data are the Central Bureau of Statistics (demographic data), ESHEL, the Ministry of Health, the Ministry of Labor and Social Affairs, and the National Insurance Institute as well as various surveys and studies carried out by the JDC-Brookdale Institute.

At the end of 1994, there were 520,000 elderly persons (aged 65+) living in Israel, representing 9.5% of the total population. Of these, 78,000 were new immigrants from the former Soviet Union, and 25,000 were non-Jews. By the year 2005, there are expected to be 648,000 elderly, representing a growth of 25% between 1994-2005. By the year 2005, there are expected to be some 300,000 elderly persons aged 75+, accounting for 45% of the total population of elderly.

According to the data, the number of elderly limited in activities of daily living (ADL) in 1994 was 68,000 and is projected to reach 101,000 in 2005. Thus, the projected growth rate of this population is almost double the growth rate of the general population of elderly (48% and 25%, respectively). In peripheral areas of the country (the northern and southern districts), the growth rate is expected to be particularly high, reaching almost 70%.

At the end of 1994, there were 23,200 long-term care beds in 280 institutions. Seventy-one percent of these beds were earmarked for disabled elderly and 29% for semi-independent elderly. Taking into account the expected demographic changes in the coming years, and assuming that the 1994 rates of institutionalization do not change, then a shortage of 7,900 long-term care beds for disabled elderly can be expected by the year 2005.

At the end of 1994, there were 90 sheltered housing projects, comprising 9,000 housing units, in operation. These units are designated for the independent elderly. The public sector plans to build an additional 6,000 housing units in the coming years in response to the high demand for these solutions by elderly immigrants.

Data on day care centers are also included. At the end of 1994, there were 120 day care centers, attended by 7,450 elderly. About half of these elderly were eligible to receive this service under the Nursing Care Law which is implemented by the National Insurance Institute. By the end of 1997, another 30 day care centers are expected to be built, at which point 10,800 elderly will be receiving this service. If the participation rate projected for 1997 is to be maintained in 2005, it will be necessary to increase the number of attendees by an additional 2,000 elderly between 1997-2000, and by an even higher number if the rate of disabled elderly is used as a base.

The implications stemming from the projected demographic changes among the elderly population present service planners with a major challenge in the coming years.